

# Preventivní program školy

---

## Základní údaje

### Název a adresa školy

Základní škola Slezská Ostrava, Chrustova 24, příspěvková organizace  
Chrustova 1418/24, 713 00 Ostrava-Slezská Ostrava

### Ředitel školy

Mgr. Radim Motyčka  
596 243 134  
zschrustova@volny.cz

### Školní metodik prevence

Mgr. Petr Lyčka  
596 243 134  
petr.lycka@chrustova.eu  
konzultační hodiny: pátek 13:30 – 14:15 (po předchozí dohodě i jiný termín)

### Výchovný poradce

Mgr. Věra Šimíčková  
596 243 134  
zschrustova@volny.cz  
konzultační hodiny: pondělí 10:45 – 12:45 a čtvrtek 08:50 – 09:50 (po předchozí dohodě i jiný termín)

### Školní poradenské pracoviště

Na škole působí speciální pedagog, sociální pedagog a školní psycholog.

### Třídy a žáci

	Počet tříd	Počet žáků	Počet pedagogů
ZŠ, I. stupeň	8	160	13
ZŠ, II. stupeň	5	101	10
<b>Celkem</b>	<b>13</b>	<b>261</b>	<b>17<sup>1</sup></b>

---

<sup>1</sup> Celkový počet pedagogů není prostým součtem pedagogů I. a II. stupně, protože někteří učitelé působí na obou stupních.

# Minimální preventivní program 2019 – 2020

## Stručná analýza situace

### Pozitiva

- **Malá velikost školy**, díky čemuž si zakládáme na osobním přístupu a až téměř rodinném zázemí. Rovněž nám to umožňuje řešit konkrétní problémy individuálně a nikoliv plošnými opatřeními.
- **Úzká spolupráce se sousedními MŠ**
- **Velmi dobré technické vybavení školy** – nový nábytek ve třídách, několik specializovaných multimediálních učeben pro výuku informatiky, přírodních věd či jazyků, dětská centra na pozemku školy a zcela nové školní hřiště.
- **Pestrá nabídka zájmových kroužků** – aktuálně 14 kroužků pokrývající široké spektrum zájmových aktivit od jazyků nebo přírodních věd přes sport, zpěv či tanec.
- **Množství sportovních a pohybových aktivit** od inline bruslení, přes týmové sporty a dovednostní soutěže až po atletiku, lukostřelbu či cyklistické závody jsou přirozenou součástí snahy vést děti ke smysluplnému trávení volného času.
- **Řada akcí a společných aktivit pro děti i jejich rodiče** – Halloween, Vánoční dílny, lyžařský kurz, Noc s Andersenem, Rej čarodějnic, Den Matek, škola v přírodě, Dětský den na Landeku aj.
- **Poradenské pracoviště** se sociální pedagožkou, speciální pedagožkou, školním psychologem a dvěma školními asistenty pomáhá se zvládnutím vzdělávání žáků se specifickými obtížemi a zajišťováním hodin speciálně pedagogické péče a pedagogické intervence.
- **Zapojení do řady projektů**, díky nimž získává škola prostředky na nadstandardní práci s dětmi.

### Výzvy

- **Vysoká míra řádně omluvené absence** u některých žáků, která následně zvyšuje riziko školního neúspěchu.
- **Vysoký podíl žáků se specifickými poruchami učení a chování** – zvýšená náročnost práce s třídními kolektivy.
- **Relativně vysoký počet žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí** – tyto děti vyrůstají v rodinách, kde má vzdělávání velmi nízkou prioritu, což se projevuje v zanedbávání školních povinností a nedostatečnou motivací ke studiu vedoucí ke školnímu neúspěchu.

## Stanovení cílů MPP

<b>Cíl 1:</b>	<b>Prevence školního neúspěchu – důsledné monitorování hrozeb neúspěchu a individuální práce s žáky a jejich zákonnými zástupci, podpora zájmové činnosti ve škole a nabídka doučování pro ohrožené žáky.</b>
Ukazatele dosažení cíle:	Snížení podílu žáků se školním neúspěchem, zlepšení jejich přístupu k výuce a domácí přípravě
Zdůvodnění cíle:	Školní neprospěch znamená omezení možností dalšího studia, nezaměstnanost či sníženou uplatnitelnost na trhu práce, problémy v oblasti budoucí seberealizace.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Dlouhodobým cílem je, aby žáci opouštěli školu připraveni na další etapu vzdělávání a aby byli vybaveni pracovními návyky potřebnými pro budoucí profesní činnost.

<b>Cíl 2:</b>	<b>Snížení míry omluvené absence – vytvoření tlaku na rodiče, aby omlouvali děti jen ve skutečně závažných případech a aby dbali na jejich řádnou docházku.</b>
Ukazatele dosažení cíle:	Pokles průměrného počtu omluvených hodin na žáka.
Zdůvodnění cíle:	Vysoká absence znesnadňuje úspěšné plnění požadavků na výsledky vzdělávání a také začlenění do kolektivu třídy.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Dlouhodobým cílem je, aby si co nejvyšší počet žáků osvojil potřebné kompetence v souladu se Školním vzdělávacím programem.

## Skladba aktivit MPP pro jednotlivé cílové skupiny

### Pedagogové

Pedagogičtí pracovníci jsou informováni o problematice nežádoucích jevů v průběhu školního roku standardně na pedagogických poradách, v případě potřeby i v mimořádných termínech. Lze také využít vzdělávacích programů dle aktuální nabídky DVPP.

## Žáci

### Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník	Předmět	Témata
1.	Prvouka	Bezpečný příchod a odchod ze školy Dopravní výchova Vhodné chování ke spolužákům, dospělým a k cizím lidem Zdraví a nemoc, úraz Očkování, prevence Zdravý způsob života Přivolání první pomoci Denní stravovací režim, jeho význam pro zdraví
	Čtení a literární výchova	Vysvětlení nebezpečných situací, poučení o bezpečnosti v běžném životě na příkladech příběhů ze života dětí a pohádek
2.	Prvouka	Vhodné chování ke spolužákům, dospělým a cizím lidem Společné a odlišné znaky lidí, potřeby a projevy člověka Vrozené biologické rozdíly mezi lidmi Očkování, prevence Člověk mezi lidmi, člověk tvor společenský, vztahy mezi lidmi, poznávání jiných lidí Negativní projevy chování Ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality Důležitá telefonní čísla
	Prvouka	Bezpečné chování Vhodné chování ke spolužákům Péče o zdraví Osobní bezpečí Lidské tělo (základní návyky osobní hygieny)
	Tělesná výchova	Uplatňování zásad fair play Možná nebezpečí při hrách Ošetření drobných poranění, přivolání lékaře Hygienické zásady Zásady správného sezení, držení těla ve stoji Nevhodné činnosti ohrožující zdraví Základní pravidla chování při TV a sportu Hygiena plavání
4.	Český jazyk	Telefonování na policii, záchrannou službu, hasiče – modelové situace Mezilidské vztahy
	Přírodopis	Péče o zdraví, zdravá výživa První pomoc Chování v přírodě
	Vlastivěda	Chování v přírodě Základní potřeby a život člověka Dětská krizová centra

<b>5.</b>	Český jazyk	Komunikace Společenský styk
	Přírodopis	Péče o zdraví, zdravá výživa Návykové látky a zdraví Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
	Vlastivěda	Právo a spravedlnost Situace hromadného ohrožení Osobní bezpečí
<b>6.</b>	Rodinná výchova	Základy sexuálního chování Vliv životního stylu na zdraví Šikana Pohyb v rizikovém prostředí
	Občanská výchova	Poškozování lidských práv
	Tělesná výchova	Základní pravidla bezpečnosti i v málo známém prostředí
<b>7.</b>	Rodinná výchova	Rodina Zdraví Zdravá výživa Zneužívání návykových látek Osobní bezpečí Sexuální výchova
	Občanská výchova	Škola, rodina, vrstevníci Komunikace, média Lidská práva
	Tělesná výchova	Základní pravidla bezpečnosti i v málo známém prostředí
<b>8.</b>	Rodinná výchova	Prevence závislosti Sexuálně přenosné choroby
	Občanská výchova	Člověk v sociálních vztazích Hospodaření
	Tělesná výchova	Základní pravidla bezpečnosti i v málo známém prostředí
<b>9.</b>	Občanská výchova	Občan a právo Právní ochrana Pracovní poměr Rodina a zákony Hospodaření Korupce Životní perspektivy
	Tělesná výchova	Základní pravidla bezpečnosti i v málo známém prostředí

## **Specifická prevence**

Dle aktuální nabídky v průběhu školního roku.

### **Anonymní pomoc**

- schránka důvěry
- nástěnky s informacemi a telefonními čísly (linky důvěry, krizová centra a jiná odborná pracoviště)
- informace a kontakty na webových stránkách školy

### **Aktivity ve volném čase**

- kroužky organizované školou
- jednorázové akce
- školní družina
- sportovní areál v okolí školy
- školní výlety
- exkurze
- sportovní akce
- škola v přírodě
- lyžařský kurz

Aktuální informace o veškerých volnočasových aktivitách realizovaných školou budou vždy k dispozici na [www.chrustova.eu](http://www.chrustova.eu).

## **Spolupráce**

Městská Policie, Policie ČR, Hasiči, Renarkon, PPPP – využití dle aktuální nabídky a potřeb

## **Rodiče**

### **Informování rodičů o problematice rizikových jevů**

- drogy (včetně alkoholu a cigaret)
- šikana, vztahy v kolektivu
- extremismus, rasismus, sekty
- trestná činnost
- patologické hráčství
- záškoláctví

*Termín: dle aktuální potřeby připraví třídní učitelé a zařadí na program třídních schůzek nebo konzultací o prospěchu a chování žáků. Po dohodě s rodiči lze připravit individuální konzultaci i v jiných termínech.*

### **Seznámení rodičů se ŠMP**

- Zápis do ŽK (zajistí TU)
- Nástěnky - náplň práce ŠMP a VP
- Schránka důvěry (oznámí TU)
- Internetové stránky (oznámí TU)
- Třídní schůzky, konzultace

## **Aktivity**

- Společné kulturní a sportovní akce (budou dohodnuty v průběhu školního roku podle zájmu žáků a jejich rodičů, podrobnosti a aktuality na [www.chrustova.eu](http://www.chrustova.eu))

## **Třídní schůzky a konzultace**

*Termíny: 10. 9. 2019, 12. 11. 2019, 14. 1. 2020, 7. 4. 2020, 2. 6. 2020*

## **Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování**

Stanovení cílů a konkrétních postupů při předcházení a řešení školní neúspěšnosti, šikaně a jiným projevům rizikového chování vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j. 21291/2010-28) a jeho jednotlivých příloh.

### **Školní neúspěšnost**

#### **Cíle**

1. Pomoci žákům s diagnostikou příčin jejich potíží; ukázat jim, že škole nejsou jejich problémy lhostejné.
2. S využitím vlastních zkušeností žáků jim umožnit porozumět klíčové roli vzdělání v současném životě a zlepšit tak jejich motivaci k učení.
3. Nabídnout žákům pomoc při odstraňování příčin školního neúspěchu.

#### **Prostředky**

1. Diskuze s žáky a jejich rodiči o objektivních a subjektivních příčinách školního neprospěchu (snížená inteligence, specifické defekty, ADHD, poruchy řeči, následky školní nezralosti, špatný zdravotní stav, výchovné podmínky, emoční poruchy, nedostatek motivace či sebevědomí, špatný prospěch jako následek snahy žáků upoutat pozornost ostatních).
2. Společné zamyšlení nad možnými důsledky nedostatečného prospěchu na ZŠ pro budoucnost žáků (omezení možností dalšího studia, hrozba nezaměstnanosti či snížené uplatnitelnosti na trhu práce, problémy v oblasti budoucí seberealizace).
3. Představení konkrétních návodů, jak postupovat v případě ohrožení neprospěchem (individuální domluva s učiteli, poctivá domácí příprava, aktivita ve vyučování, doučování, konzultace se školním metodikem prevence a výchovným poradcem).

### **Šikana**

#### **Cíle**

1. Vytváření bezpečného a kvalitního klimatu tříd i školy.
2. Formování a rozvíjení dovedností pro život, sociálních dovedností a dovedností seberegulace žáků.
3. Rozvíjení klíčových dovedností pedagogů, podpora schopnosti sebereflexe, podpora pracovního i osobního seberozvoje pedagogů.

#### **Prostředky**

1. Všichni pracovníci školy se řídí zásadami konstruktivní, transparentní, respektující komunikace, a to ve vztahu k žákům a jejich rodičům i ke svým kolegům; svým příkladem poskytují žákům vzor prosociálního chování a zároveň toto chování u nich modelují a podporují.
2. Všichni pedagogové jsou vyškoleni, rozeznají příznaky rizikového chování žáků a bez prodlení zajišťují jeho řešení ve spolupráci s ostatními pedagogy (zejména se školním poradenským pracovištěm), zákonnými zástupci žáků a žáky.
3. Je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace, které mají vliv na jejich osobnostní a sociální rozvoj.



4. Pedagogové učí žáky využívat techniky a metody, které vedou k budování zdravého sebevědomí, společně s formováním vlastností osobnosti; patří sem rozvíjení schopností a dovedností zvládat zátěžové situace (např. využívání relaxačních technik), rozvíjení schopností a dovedností sebeovládání (návčik efektivního řešení konfliktů, návčik asertivní komunikace, schopnost čelit sociálnímu tlaku), rozvíjení schopnosti činit informovaná rozhodnutí.
5. Pedagogové využívají seberozvojové vzdělávání, jednoznačné vymezení kompetencí, týmovou spolupráci při řešení různých situací.

## **Kyberšikana**

### **Cíle**

1. Vytvářet povědomí o bezpečnostních rizicích spojených s každodenním užíváním ICT.
2. Předcházet rizikovým situacím, kterým se žáci mohou vystavovat neuváženým chováním na sociálních sítích.

### **Prostředky**

1. Zavést pravidla používání ICT a mobilních telefonů (během vyučování, přestávkách, v areálu školy).
2. Informovat žáky o netiketě a „listině práv na internetu“.
3. Instalovat a využívat software, který v učebnách vyučujícímu umožňuje informovat se přes svůj počítač, co právě žák na své ploše dělá.
4. Být vzorem vhodného užívání moderních technologií.
5. Pracovat na povědomí žáků o rizikovém chování na internetu.
6. Začlenit témata spojená s rizikovým chováním na internetu do výuky.
7. Vzdělávat pedagogy.
8. Podporovat pozitivní využívání technologií.

## **Návykové látky (kromě tabáku a alkoholu)**

### **Cíle**

1. Zabránit zahájení užívání návykových látek
2. Oddálit nástup rizikového chování do pozdějšího věku.
3. Edukovat o bezpečnějších formách - snížit rizika, pokud by k užití mělo přece jen dojít.

### **Prostředky**

1. Vytvořit podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti.
2. Zajistit ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
3. Školním řádem školy jasně vymezit zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich vnášení do školy.
4. Poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezletilých žáků nezbytné relevantní informace.
5. Poskytovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
6. Působit preventivně na žáky v oblasti užívání návykových látek.

7. Do veškerých poučení o ochraně zdraví zakotvit informace o rizicích užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
8. Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i zákonným zástupcům nezletilých žáků, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
9. Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek, jejich vnášením nebo distribucí je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi a orgány – externími subjekty realizujícími primárně preventivní programy, školskými poradenskými zařízeními, Policií ČR, OSPOD apod.
10. Zajistit realizaci certifikovaných preventivních programů ve škole.
11. V případech, které stanoví zákonné předpisy, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům nezletilého žáka.

## **Alkohol**

### **Cíle**

1. Pochopení rizik spojených s užíváním alkoholu, upevnění zdravých postojů, osvojení si dovednosti odmítání alkoholu a oddálení prvních experimentů s pitím do co nejpozdějšího věku.
2. Zabránit rizikovému a pravidelnému užívání alkoholu a posilovat dovednosti k odmítání a schopnost čelit tlaku vrstevníků (2. stupeň).

### **Prostředky**

1. Zdůraznění negativních následků užívání alkoholu.
2. Předání informací, že pouze žák sám je zodpovědný za to, jak se bude chovat ve vztahu k alkoholu.
3. Podpora přesvědčení žáka, že může ovlivňovat svůj život a že je v jeho silách zvládnout těžkosti a překonávat překážky.

## **Tabák**

### **Cíl**

1. Předcházet vzniku závislosti na kouření v kritickém období dospívání.

### **Prostředky**

1. Zapojení problematiky kouření do výuky v jednotlivých hodinách.
2. Zdůraznění, jak je důležité nekouřit pro udržení fyzické kondice.
3. Prosazování názoru, že nekuřácké prostředí je norma.

## **Záškoláctví**

### **Cíle**

1. Posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, svým spolužákům a učitelům.
2. Posilovat zdravé klima školy.

## **Prostředky**

1. Nabízet pozitivní vzory chování.
2. Nabízet mimoškolní zájmové činnosti.

## **Další projevy rizikového chování**

K dalším projevům rizikového chování řadíme Rizikové chování v dopravě, Poruchy příjmu potravy, Syndrom CAN, Homofobie, Extremismus, rasismus, xenofobie a antisemitismus, Krádeže, Krizové situace spojené s násilím, Netolismus, Sebepoškozování, Nová náboženská hnutí, Rizikové sexuální chování, Příslušnost k subkulturám, Domácí násilí, Hazardní hraní, Vandalismus.

Tato témata jsou vhodně začleňována do výuky a realizace školních aktivit v souladu s odpovídajícími přílohami Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j. 21291/2010-28).

**Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí**

Tyto podmínky a konkrétní postupy tematicky zahrnují nálezy, konzumaci či distribuci tabákových výrobků, alkoholu a OPL, krádeže, vandalismus a evidenci úrazů jsou součástí Školního řádu.